

Actieprogramma Meedoen en Thuisvoelen

UPDATE #4 April 2019

Inleiding

Op 31 oktober 2016 is het actieprogramma Meedoen en Thuisvoelen vastgesteld in de raad. In het actieprogramma zijn voor vijf thema's ambities en actiepunten opgesteld voor de periode 2016-2019. Een toezegging uit dit voorstel is een halfjaarlijkse update voor de raad. In juni 2017 is de eerste update aan u verstuurd, en begin 2018 update #2. In september 2018 heeft u update #3 ontvangen, en in april 2019 ontvangt u update #4.

Ambities 2016-2019

Thema	Hoofdambitie per thema	Fase Update #1	Fase Update #2	Fase Update #3	Fase Update #4
 Huisvesting	100% van de statushouders die we moeten huisvesten in Enschede heeft een goede en veilige woonruimte.	⑤	⑤	⑤	⑤
 Inkomen, educatie en participatie	100% van de volwassen statushouders voldoet aan de inburgeringsplicht ¹ en wordt ondersteund met gelijktijdige trajecten gericht op taal, participatie en uitstroom naar werk.	③	④	④	⑤
 Vrijwilligers(werk) en sport	Alle statushouders, van jong tot oud, doen mee door (vrijwilligers)werk, sport, cultuur of maken gebruik van voorzieningen in de wijk.	③	③	④	④
 Onderwijs [2-18 jaar]	Elk kind leert zo snel mogelijk de Nederlandse taal op een passende onderwijsplek om zo snel mogelijk mee te kunnen doen in het regulier onderwijs.	④	⑤	⑤	⑤
 (Jeugd)Zorg	Voor iedereen die het nodig heeft, is er een sluitend netwerk voor (psychische) zorg, begeleiding en activering.	②	③	④	④

¹Statushouders voldoen in dit verband aan de inburgeringsplicht wanneer zij inspanning leveren om hun inburgering te halen.

Leeswijzer

In deze update leest u hoe ver we zijn met het behalen van de **ambities 2016-2019 (pag 1)**.

Per thema zijn de **ontwikkelingen** in de periode **juli t/m december 2018** uitgewerkt (pag 2-5). Tevens staan we kort stil bij de **nieuwe inburgeringsplannen** (pag 5)

Tot slot bestaat dit hoofdstuk ook uit een **cijfermatig overzicht** van statushouders in Nederland en in Enschede (pag 7-8).

In de **bijlage** vindt u een **factsheet** over de Doe Mee in Enschede-deelnemers van M-Pact (pag 9)

NB. De financiën zijn onderdeel van de P&C cyclus.

Legenda:

- ① beginfase
- ② gestart, eerste positieve resultaten
- ③ loopt en positieve resultaten
- ④ loopt goed en bijna afgerond
- ⑤ positief afgerond/geïmplementeerd

Goed verloop huisvestingsproces

Het huisvestingsproces verloopt, net als voorgaande jaren goed. Maandelijks vindt overleg met de verschillende corporaties plaats, waarbij passend woningaanbod wordt afgestemd. De taakstelling voor de 1^e helft van 2018 was 119, voor de 2^e helft was dit 100. Landelijk had het COA in de tweede helft van 2018 moeite om voldoende koppelingen naar gemeenten te realiseren. Door te weinig toewijzingen was het voor Enschede, evenals voor veel andere gemeenten, niet mogelijk om de taakstelling te halen. We hebben daarom 15 mensen minder dan de taakstelling gehuisvest. De Staatssecretaris heeft de taakstelling inmiddels naar beneden bijgesteld. Dit ligt in lijn met het te verwachten aantal vergunningen dat de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) in deze en de komende periode afgeeft.

Inkomen, educatie en participatie

Ontwikkelingen juli – december 2018

Regieteam Integratie

Door de inzet van regiefunctionarissen hebben we beter zicht op de groep statushouders. Daardoor kunnen we mensen die geschikt zijn om aan het werk te gaan sneller zien en uitplaatsen. En mensen die een studie willen volgen, eerder signaleren en richting studie helpen. In 2018 hebben we 62 statushouders aan het werk geholpen (33 fulltime en 29 parttime), zijn 27 statushouders begonnen met een studie en hebben 19 statushouders een participatieplaats. Een cijfermatig overzicht kunt u vinden op pagina 8.

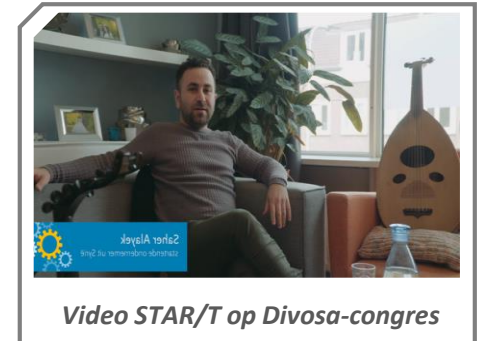
Naast concrete resultaten als (gedeeltelijke) uitstroom uit de uitkering door werk en studie, zitten er ook maatschappelijke baten aan deze aanpak. Deze resultaten zijn moeilijk in geld uit te drukken, maar bieden wel winst op maatschappelijk gebied. Hierin heeft het Regieteam het volgende bereikt:

- Signaleren van en sneller schakelen bij zorgvragen;
- Nieuwe Test- en training trajecten richting werk (in samenwerking met DCW en HAL32);
- Statushouders maken intensief gebruik van bestaande trajecten zoals bij Power, M-Pact & Het Huis van Taal en Meedoen;
- Specifieke aandacht voor de Eritrese doelgroep;
- Signalering van behoeften van statushouders en ketenpartners;
- Snellere communicatie met taalaanbieders en andere ketenpartners.

Bij 155 statushouders is geconstateerd dat er een extra aandachts- of zorgvraag speelt. Deze mensen worden ondersteund in het vergroten van hun zelfredzaamheid, het stabiliseren van de thuissituatie en worden geactiveerd voor deelname aan sociale activiteiten en/of (vrijwilligers)werk. Het Regieteam werkt hierin nauw samen met de wijkteams.

Test- en trainingstrajecten DCW en Hal32

In samenwerking met de DCW en ZaZ/HAL32 lopen pilots om statushouders in 6 maanden tijd een werkritme en werknemersvaardigheden op te laten bouwen. Deze trajecten bieden door hun praktijkaanpak een goed inzicht in de talenten en competenties waar de statushouders over beschikken. Met deze informatie kunnen we hun geschiktheid voor bepaalde branches inschatten en de kans op duurzame uitstroom naar werk vergroten.

Video STAR/T op Divosa-congres

Meet & Greet tijdens Twentse Actiedag

STAR/T als regulier instrument

Het ondernemersprogramma voor statushouders is, na een zeer succesvolle pilot, onderdeel geworden van het reguliere aanbod voor statushouders. In februari 2019 start een nieuwe groep met een programma van 3 maanden. De opstap naar het ROZ – onze reguliere structuur in Twente – wordt hiermee ook voor statushouders toegankelijk. In 2019 start een nieuwe groep van 15 Twentse deelnemers, waarvan er 10 uit Enschede komen.

Twentse Actiedag

Op 19 oktober hebben 100 statushouders (waarvan 32 Enschedese) en 20 werkgevers elkaar ontmoet in de Grolsch Veste op de Twentse Actiedag. Met de krapte op de huidige arbeidsmarkt zijn statushouders als potentiële werknemers interessant voor werkgevers.

Voorafgaand aan deze ontmoeting volgden zowel de statushouders als de werkgevers een workshop: de statushouders kregen zo praktische informatie over werken in Nederland. De werkgevers werden geïnspireerd door een ervaringsverhaal. De Meet & Greet bracht een mooi vervolg op de workshops, omdat werkgevers direct in contact kwamen met deze potentiële nieuwe werknemers.

Deskundigheidsbevordering

We hebben het afgelopen jaar op diverse manieren ingezet op deskundigheidsbevordering. Voor medewerkers binnen de gemeente betrokken bij statushouders zijn diverse trainingen op beleids- en uitvoeringsniveau georganiseerd over begeleiding van (Eritrese) statushouders. Blik op Werk (landelijk keurmerk voor inburgeringsscholen) heeft in een informatiebijeenkomst hun rol en taak in het borgen van de kwaliteit bij taalaanbieders uiteengezet. Ketenpartners hebben trainingen gevolgd over cultuursensitief werken. Een aantal werkgevers hebben de masterclass ‘Statushouders aan het werk’ gevolgd.

Vluchtelingenwerk Oost-Nederland: Maatschappelijke begeleiding

In 2018 is de juridische en de maatschappelijke begeleiding van nieuwkomers in Enschede door Vluchtelingenwerk Oost-Nederland (VWON) uitgevoerd. Vanuit de juridische begeleiding biedt Vluchtelingenwerk ondersteuning bij gezinshereniging en asielprocedures. In december zijn er totaal 35 actieve dossiers ondersteuning gezinshereniging en 9 dossiers bij ondersteuning van asielprocedure. Ook biedt VWON juridische ondersteuning aan uitgeprocedeerde asielzoekers middels de “next step” methodiek. Deze methodiek wordt verder toegelicht in het kader rechts.

Bij de maatschappelijke begeleiding, die VWON tot 12 maanden na de start van de inburgering uitvoert, ligt de focus op een snelle start van de inburgering, informele taal naast de inburgering en participatie. Verder is er aandacht voor huisvesting, gezinssituatie, financiën en de verplichting om de participatieverklaring te ondertekenen.

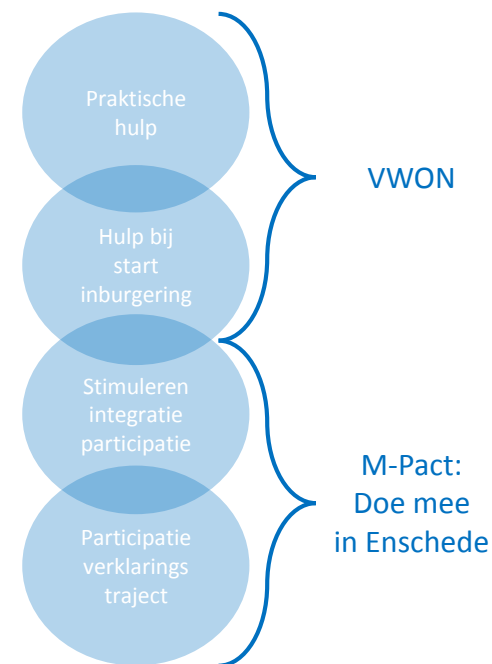
Gedurende 2018 zijn 131 statushouder begeleid. Voor 14 statushouders is de begeleiding in 2018 afgerond. Deze deelnemers zijn door VWON met een eindrapportage overgedragen aan het Regieteam Integratie.

In het najaar is de inzet van VWON geëvalueerd. Op grond van de positieve ervaringen wordt de inzet van VWON naar 2019 voortgezet.

Next step

Next Step is een specifieke dienst, die wordt uitgevoerd in die gemeenten waar uitgeprocedeerden zich melden. In die gevallen wordt een kortdurend info- en adviestraject doorlopen, waarin de mogelijkheden voor betrokkene worden geïnventariseerd en besproken. Uitkomst kan zijn dat betrokkene kiest voor terugkeer, leven als illegaal, of door-migreert naar een ander land.

Nieuwe vrijwilligers in de stad

In 2018 hebben 133 statushouders zich aangemeld voor vrijwilligerswerk. Voor 107 van hen is een goede plek gevonden bij de Bibliotheek, Stichting Leergeld, de Kleding- en Voedselbank, Powercentra, sportverenigingen, zorginstellingen en basisscholen. Statushouders geven aan dat dit hun spreekvaardigheid heeft verbeterd. Tevens geven zij aan een breder netwerk te hebben opgebouwd en hun participatie hun mentale welbevinden heeft vergroot.

De statushouders waar (nog) geen passende vrijwilligersplek voor kon worden gevonden zijn doorverwezen naar andere (taal)activiteiten in de stadsdelen.

M-Pact: Doe mee in Enschede

Om te integreren moet je participeren in de samenleving, het liefst middels betaald werk. Nieuwe statushouders volgen in Enschede het programma Doe mee in Enschede (DME), dat hen snel wegwijs maakt in onze stad en zich richt op het zo snel mogelijk zelfstandig meedoen in de samenleving. Dit programma wordt door M-Pact groepsgewijs uitgevoerd.

Het programma stimuleert het gebruik van de Nederlandse taal in de dagelijkse praktijk, naast een snelle start van het formele inburgeringstraject. Verder daagt het programma uit tot een ondernemende houding en het zetten van concrete stappen. In 2018 hebben 130 deelnemers (12 groepen) het programma met het ondertekenen van de landelijke participatieverklaring afgerond. In het najaar 2018 zijn 7 groepen gestart met 84 deelnemers, die hun programma in de loop van 2019 gaan afronden.

Naast het reguliere DME-programma zijn in 2018 verkorte participatieverklaringsgroepen georganiseerd voor 43 (4 groepen) inburgeraars zonder uitkering en/of asielstatus. Dit is een verplichting vanuit de wet Inburgering.

De grafiek in de bijlage geeft een beeld van de situatie bij het begin en aan het einde van het programma.

De ambities rondom onderwijs aan nieuwkomers zijn geïmplementeerd. In vorige updates is ingegaan op de ontwikkelingen, en de inzet wordt zowel in het primair al voortgezet onderwijs doorgezet. Op de IOK De Globe en op de afdeling ISK van Het Stedelijk Lyceum wordt onderwijs gegeven aan respectievelijk 108 en 217 leerlingen. De jongeren worden hier voorbereid op een vervolg in het reguliere onderwijs op het meest passende niveau.

Doe Mee in Enschede

Deelnemers LifeGoals

Samenwerking wijkteams en Regieteam Integratie

In 2018 is de samenwerking tussen het Regieteam Integratie en het wijkteam verder doorontwikkeld. Verwachtingen en rollen over en weer zijn helder. Partijen weten elkaar goed te vinden. Door de samenwerking met en doorverwijzing vanuit het Regieteam Integratie kunnen we in een vroegtijdig stadium de noodzakelijke hulp en ondersteuning voor betreffende statushouders bieden met als doel zwaardere inzet of escalatie van de problematiek te voorkomen of te verminderen.

Programma's gezondheid

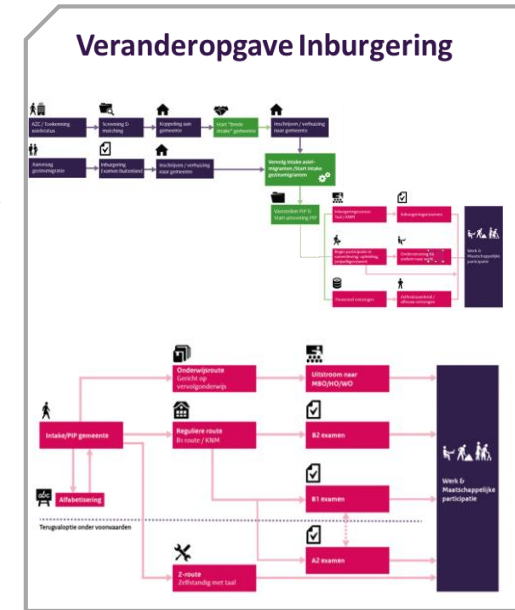
Vanuit het Regieteam Integratie wordt gesignaleerd dat een deel van de groep statushouders behoefte heeft aan extra programma's gericht op gezondheid en (jeugd)zorg. Voor een deel van deze behoeftes kunnen statushouders terecht in een programma van de GGD, speciaal voor deze groep. Op de punten waar het huidige programma nog niet voorziet in de behoefte, ontwikkelen het Regieteam en de GGD (en in samenwerking met andere nodige partners) een nieuwe module.

Veranderopgave Inburgering

De afgelopen maanden is het Ministerie van SZW met de Veranderopgave Inburgering. Het huidige inburgeringsstelsel voldoet op dit moment namelijk niet: in het land ziet men dat inburgeraars vaak te lang over hun inburgering doet en het stelsel prikkelt onvoldoende om op het hoogst mogelijke niveau de Nederlandse taal te leren.

Deze nieuwe inburgeringsplannen worden in landelijke werkgroepen nog nader uitgewerkt. Gaandeweg wordt de opdracht voor gemeenten steeds duidelijker en zien we een stelsel ontstaan waarin gemeenten de regie krijgen op inburgering. Ook wordt inburgering geïntegreerd binnen het brede Sociaal Domein, waardoor de verbinding met participatie en werk versterkt en wordt de taaleis verhoogd van niveau A2 naar B1.

Met de komst van het nieuwe stelsel, dat naar verwachting per 1 januari 2021 in werking treedt, krijgen we als gemeente een aantal taken erbij. In 2019 blijven we de verdere ontwikkelingen nauwgezet volgen en sorteren we met onze aanpak zoveel mogelijk voor op wat gaat komen. Daarnaast houden we u van deze nieuwe ontwikkelingen op de hoogte middels een randprogramma waar uitgebreid wordt ingegaan op de veranderende wetgeving en de consequenties hiervan voor de gemeente.

Feiten en cijfers 2018 – Landelijk

Onderstaande informatie en grafieken zijn afkomstig van het CBS.

Meer asielverzoeken dan nareizigers

Het aantal asielverzoeken is in 2018 weer toegenomen, na dalende aantallen asielverzoeken in 2016 en 2017. In 2018 kwamen 20.500 asielzoekers naar ons land en 6500 nareizigers. Het aantal eerste asielverzoeken was een kwart hoger dan in 2017, het aantal nareizigers is met de helft afgenomen.

Toename diverse nationaliteiten

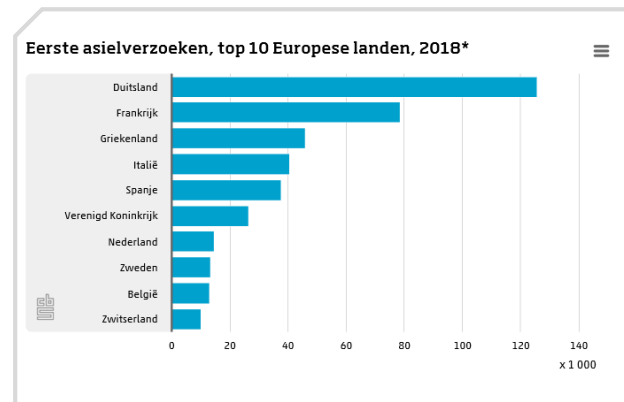
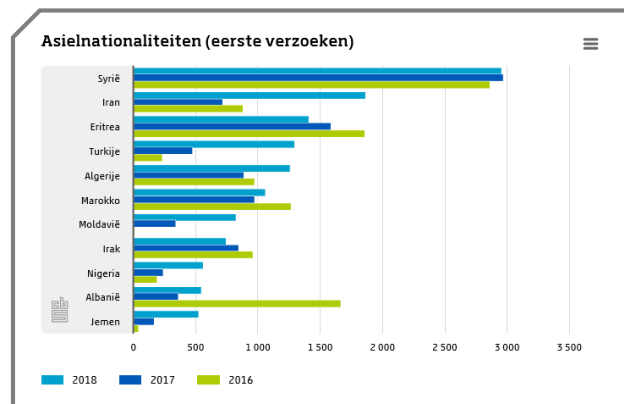
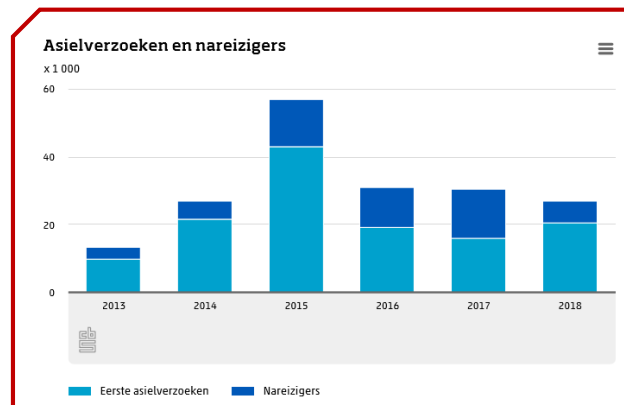
Er is een aantal opvallende ontwikkelingen te zien in de nationaliteit van de asielzoekers. Sinds 2016 zijn er enkele opkomende herkomstlanden van de asielzoekers, zoals Jemen en Moldavië. In Jemen is al jaren een burgeroorlog aan de gang en is hongersnood. De toename van Moldaviërs heeft mogelijk te maken met de politieke situatie in de regio Transnistrië.

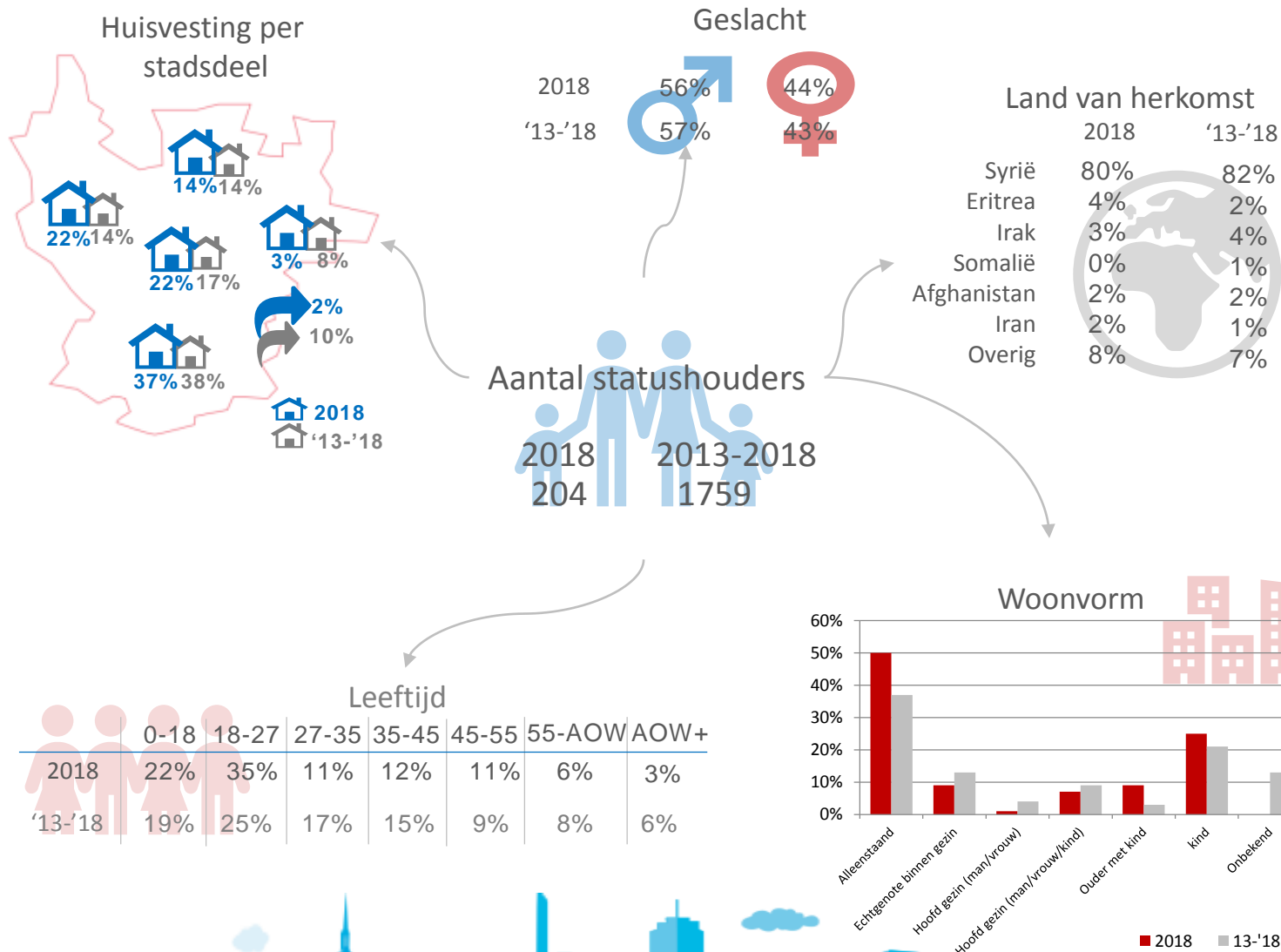
Opvallend is de blijvende toename van asielzoekers uit Turkije. Sinds de mislukte staatsgreep in juli 2016 komen meer Turkse asielzoekers naar Nederland. Ook het aantal Nigeriaanse en Iraanse asielzoekers neemt toe. Na een piek in 2016 is het aantal Albanese asielzoekers in 2017 gedaald, maar in 2018 weer licht toegenomen. Vrij stabiel op een hoog niveau blijft het aantal asielzoekers met de Syrische nationaliteit. Afnemend zijn de aantallen asielzoekers uit Irak en Eritrea. Onder de nareizigers vormen de Eritrese en Syrische nationaliteit verreweg de grootste groep, met respectievelijk 2600 en 2100 personen.

Asielaanvragen in Europa

In Europa zijn in 2018 verreweg de meeste eerste asielverzoeken in Duitsland, hierna volgen Frankrijk, Griekenland, Spanje en Italië. De top tien van opvanglanden wordt aangevuld door het Verenigd Koninkrijk, Nederland, België, Zweden en Zwitserland. In 2017 was Italië nog het een na grootste opvangland van asielzoekers.

In heel Europa neemt het aantal Turkse asielzoekers toe. Asielzoekers met de Turkse nationaliteit vroegen in 2018 asiel aan in Duitsland, Griekenland, Frankrijk, Nederland en Zwitserland. De laatste twee jaar neemt ook het aantal asielzoekers uit Jemen en Moldavië toe in Europa.

Wat weten we over de statushouders in onze stad?

In 2018 zijn 204 statushouders in de gemeente Enschede komen wonen. 129 van hen hebben meegeteld voor de taakstelling, en 75 zijn op eigen initiatief naar Enschede verhuisd. De meeste statushouders die zich in Enschede vestigen zijn afkomstig uit Syrië.

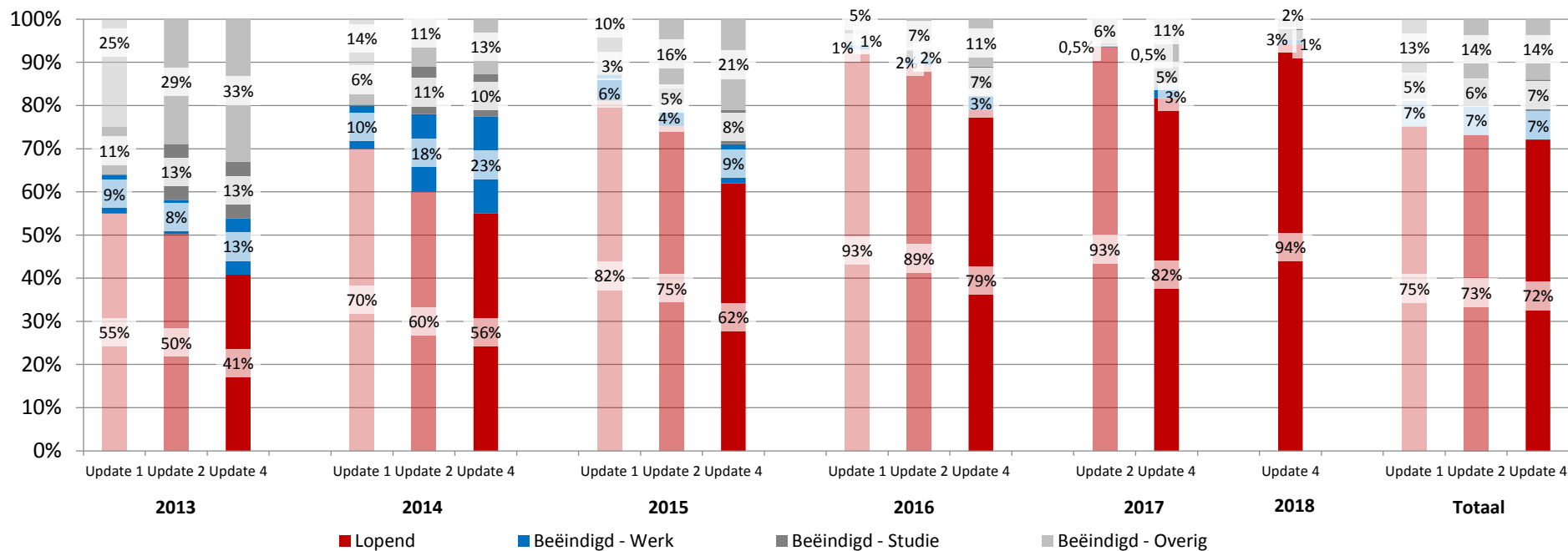
Ten opzichte van voorgaande jaren zien we dat het aantal jongere statushouders toeneemt. Meer dan de helft van deze nieuwkomers is jonger dan 27 jaar.

50% van de nieuwkomers is alleenstaand. Daarnaast is er een flinke toename van het aantal alleenstaande ouders. De verhouding tussen het mannen en vrouwen is ongeveer gelijk gebleven in vergelijking met andere jaren.

Het aantal statushouders dat vanuit Enschede verhuist naar een andere gemeente is relatief klein. Enschede – en vooral stadsdeel zuid – heeft een aanzijgende werking in de regio.

Lopende en beëindigde uitkeringen 2013-2018 (totaal 1145*)

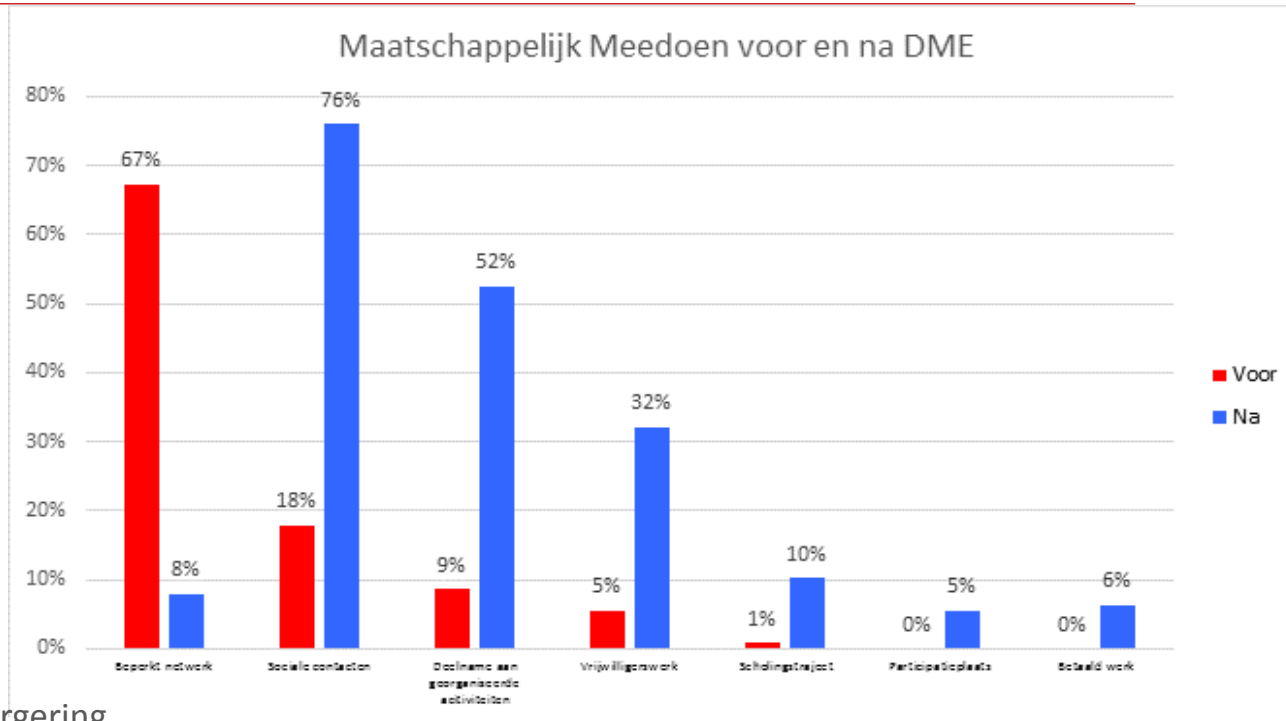
Ontwikkeling uitkering 2013-2018

De meeste statushouders tussen de 18 en 65 jaar hebben een uitkering (hoofd- en partneruitkeringen). Op 1 januari 2019 wonen 1759 statushouders in Enschede. Dit is inclusief kinderen en ouderen. Van dit totaal hebben 1145 statushouders een uitkering of uitkering gehad (hoofd- en partneruitkering). 324 van hen hebben inmiddels een beëindigde uitkering: dit is 28% van het totaal aantal statushouders dat een uitkering heeft gehad. In de tabel hierboven is een overzicht van de lopende en beëindigde uitkeringen in deze periode. De jaren geven aan wanneer de betreffende statushouders in Enschede zijn komen wonen.

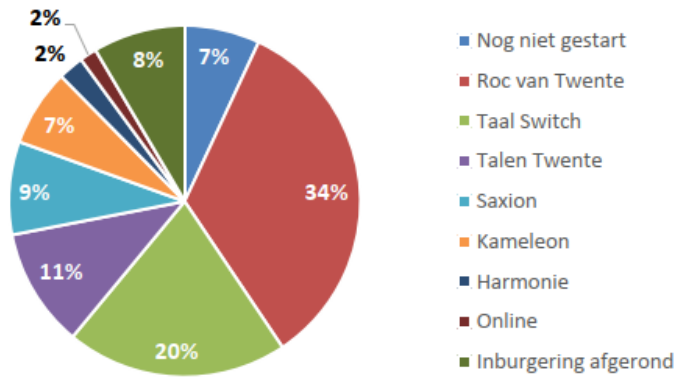
Als we kijken naar de cijfers over de verschillende jaren, dan is duidelijk te zien dat het uitstromen uit de uitkering – onder andere naar werk en studie – voor tijd kost: de uitstroom richting werk is voor mensen van 2018 slechts 1%, terwijl dit percentage voor mensen van 2014 al op 23% ligt. Ook zien we dat het percentage uitstroom uit de uitkering groter is geworden sinds de inzet van het Regieteam Integratie en de werkzoekendenbegeleiders voor statushouders naar werk. Het percentage uitstroom neemt bij update 4 sterker toe dan vergeleken met update 2.

*In deze grafiek is gekeken naar het aantal mensen dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering.

Bijlage: Resultaten Doe Mee in Enschede 2018

Inburgering

Opleidingsniveau

